

Στοχευμένες ενημερωτικές δράσεις σε σχολεία σχετικά με τον ιό HIV/AIDS και τα Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα

Το ΚΕΕΛΠΝΟ από συστάσεώς του το 1992 (ΦΕΚ 123Α'/15-7-1992) αποτελεί το μεγαλύτερο οργανισμό δημόσιας υγείας στη χώρα. Σκοπός του είναι η προστασία και η προαγωγή της Δημόσιας Υγείας μέσω της ενημέρωσης του κοινού, η χάραξη εθνικής στρατηγικής για την πρόληψη της μετάδοσης νοσημάτων, η έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση εκτάκτων κινδύνων, καθώς και η ιατρονοσηλευτική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη ειδικών πληθυσμιακών ομάδων όπως ομο/αμφιφυλόφιλοι άνδρες, εκδιδόμενα άτομα, φυλακισμένοι, χρήστες εξαρτησιογόνων ουσιών, οικονομικά αδύνατοι και άστεγοι, μετανάστες και θύματα διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων (human trafficking).

Το ΚΕΕΛΠΝΟ υλοποιεί ενημερωτικές – εκπαιδευτικές ομιλίες σε σχολικές μονάδες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων, καθώς και σε πανεπιστημιακές μονάδες της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Κατά τα τελευταία πέντε (5) σχολικά έτη (διάστημα 2008-2013), έχουν ενημερωθεί συνολικά 77.000 μαθητές και εκπαιδευτικοί σε περισσότερα από 200 σχολεία της Αττικής και των υπολοίπων Νομών της Ελλάδας.

Το γραφείο Αγωγής Υγείας και Ενημέρωσης Κοινού του τμήματος Παρεμβάσεων στην Κοινότητα του ΚΕΕΛΠΝΟ, από τον Ιούλιο του 2010 που δημιουργήθηκε, δραστηριοποιείται στο πλαίσιο της πρωτογενούς πρόληψης έχοντας ως κύριο σκοπό την ενημέρωση-ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση του γενικού πληθυσμού, της σχολικής κοινότητας και των ειδικών πληθυσμιακών ομάδων σχετικά με νοσήματα και ατομικές συμπεριφορές που καθορίζουν την υγεία.

Χρησιμοποιεί κλασικές ενημερωτικές και εκπαιδευτικές μεθόδους, δια-δραστικές παρεμβάσεις με τη συμμετοχή του κοινού και εργαλεία επικοινωνίας της υγείας, για τη διάδοση ιατρικών γνώσεων και κοινωνικών μηνυμάτων. Με αυτόν τον τρόπο υπηρετεί σταθερά το σκοπό της προαγωγής της υγείας στην Κοινότητα.

Η βαρύτητα των ενημερωτικών και εκπαιδευτικών δράσεων δίνεται στην HIV/AIDS λοίμωξη και άλλα Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (Ηπατίτιδες, Κονδυλώματα κ.α.) και σε βλαπτικές συνήθειες, οι οποίοι επηρεάζουν το επίπεδο υγείας και σχετίζονται με χρόνια νοσήματα.

Η ενημέρωση των πληθυσμιακών ομάδων όπως και των Σχολικών Μονάδων πραγματοποιείται από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό. Στόχος είναι η ευαισθητοποίηση σε θέματα πρόληψης του HIV/AIDS, η συστηματική χρήση προφυλακτικού, η ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης της σεξουαλικότητας και η υιοθέτηση ασφαλέστερων σεξουαλικών συμπεριφορών σε μία ευρύτερη εκπαιδευτική προσέγγιση της σεξουαλικότητας ως βασικού μέρους της ζωής και η ενίσχυση του αισθήματος ευθύνης στη μετέπειτα συμπεριφορά του ατόμου.

Συγκεκριμένα, η Αγωγή υγείας σε σχολεία βασίζεται σε δύο πυλώνες:

- Έμφαση στην προάσπιση, βελτίωση και προαγωγή της σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας των μαθητών/τριών με την ενδυνάμωση της προσωπικότητάς τους,

- Ενημέρωση για το HIV και λοιπά σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα κατά την εφηβεία (ηλικίες 14 – 18 ετών), καθώς μελέτες έχουν δείξει πως αυτή είναι η πιο κατάλληλη στιγμή για τη δημιουργία σταθερών προτύπων συμπεριφοράς που θα ακολουθήσουν τους νέους σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

Το ενημερωτικό υλικό που παρουσιάζεται στα σχολεία δημιουργήθηκε από επιστήμονες της επικοινωνίας της υγείας, από ιατρούς και ψυχολόγους, το οποίο και εγκρίθηκε αρχικά από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΚΕΕΛΠΝΟ και στη συνέχεια το περιεχόμενο του υλικού εγκρίθηκε από το Υπουργείο Παιδείας. Προκειμένου να διαμορφωθεί το ενημερωτικό υλικό χρησιμοποιήθηκαν οι θεωρίες της επικοινωνίας και της πειθούς, αλλά και τα σύγχρονα ερευνητικά δεδομένα.

Με βάση τα ερευνητικά δεδομένα:

- Οι έφηβοι/νέοι έχουν σχετικά καλό επίπεδο γνώσεων, χωρίς όμως να ακολουθείται από την αναμενόμενη αλλαγή στάσεων.
- Οι έφηβοι/νέοι έχουν αυξημένο το αίσθημα του άτρωτου, αρνούνται τον προσωπικό κίνδυνο και εν γένει είναι υπεραισιόδοξοι σε θέματα υγείας.

Τα μηνύματα Αγωγής Υγείας δομούνται σε τρία επίπεδα:

1. Σε ερμηνευτικό-σημασιολογικό επίπεδο

Τα μηνύματα που αφορούν στη χρήση προφυλακτικού πρέπει να είναι αμφίπλευρα και πολυσήμαντα. Ως αμφίπλευρα περιέχουν αντεπιχειρήματα, προκειμένου να αντικρούσουν μελλοντικές αντιγνώμιες. Ως πολυσήμαντα εμπεριέχουν πολλαπλές σημασίες με στόχο την ενεργοποίηση του ενδιαφέροντος και της φαντασίας των δεκτών. Τέτοιου είδους μηνύματα ευνοούν τη δημιουργικότητα, την προσωπική έρευνα και τη συμμετοχή στην κατασκευή της γνώσης.

Παράλληλα πρέπει:

- Να δίνεται έμφαση στα οφέλη της προτεινόμενης συμπεριφοράς π.χ. (διακοπή καπνίσματος, χρήση προφυλακτικού κ.ά.) και όχι στα κόστη της υιοθέτησης ή διατήρησης ριψοκίνδυνων για την υγεία συμπεριφορών.
- Να προβάλλεται η πραγματογνωμοσύνη, η αξιοπιστία και η εγκυρότητα της πηγής (π.χ. Π.Ο.Υ., ΚΕΕΛΠΝΟ – Υπουργείο Υγείας κ.α.).
- Να αποφεύγεται η προσθήκη του φόβου στα μηνύματα, διότι τα άτομα διαφέρουν ως προς την ικανότητά τους να αντιμετωπίσουν το στρες και τις συγκινησιακές αντιδράσεις που προκαλεί το φοβικό μήνυμα.
- Να είναι έγκυρα, πειστικά και ρεαλιστικά.

2. Σε πληροφοριακό-περιγραφικό επίπεδο

Η γλώσσα που χρησιμοποιείται οφείλει να είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του πληθυσμού – στόχου, τα μηνύματα είναι αυτοτελή και το ύφος τους προτρεπτικό, οι αναγκαίες ιατρικές πληροφορίες δίνονται με τρόπο απλό, εύληπτο, ρητό και σαφή, προκειμένου να συμπληρωθούν τυχόν κενά, να αυξηθούν οι γνώσεις και να αποφευχθούν οι γνωστικές συγχύσεις.

3. Σε τεχνικό επίπεδο

Μέσω των εικόνων, των χρωμάτων, της γραμματοσειράς δημιουργήθηκαν ελκυστικά μηνύματα, δόθηκε πιο μοντέρνα εικόνα της χρήσης του προφυλακτικού και η επιλογή εικονιζόμενων προσώπων προσφέρεται για ηλικιακές ταυτίσεις με την ομάδα στόχο.

Το πληροφοριακό περιεχόμενο αφορά σε ερωτήσεις που συναντώνται σε μεγαλύτερη συχνότητα στην ηλικιακή ομάδα των μαθητών, από την Τρίτη Γυμνασίου έως και την Τρίτη Λυκείου καθώς και σε φοιτητές όπως:

- Πώς μεταδίδεται ο HIV από το ένα άτομο στο άλλο
- Πώς δε μεταδίδεται ο HIV
- Το HIV/AIDS σε αριθμούς
- Παράγοντες που συμβάλλουν στην αύξηση της επικινδυνότητας στο HIV/AIDS
- Ο HIV δεν κάνει διακρίσεις